

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב

בעניין שבין:

הקובל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות

ע"י ב"כ - עו"ד שרה שר-לב

לבין:

הנקבל

ד"ר דב דיקר

ע"י ב"כ - עו"ד י' רוזניק, ג' חן וי' סרטל

ה ח ל ט ה

העובדות

1. ד"ר דב דיקר (להלן – ד"ר דיקר או הנקבל), היה במועד הרלוונטי לקובלנה זו, מנהל היחידה לאישפוז יום נשים בבית החולים בילינסון, פרופסור וראש החוג לגניקולוגיה ומיילדות באוניברסיטת ת"א, וכן יו"ר ועדת הלסינקי לניסויים רפואיים של מרכז רבין ומרכז שניידר.

בסוף שנת 2003 פנה הנקבל לפרופ' שלו מאוניברסיטת ת"א, וביקש ממנו לכתוב מאמר על ניסוי שהנקבל, כביכול ערך בנושא: "יעילות הטיפול בסלין בזמן לפרסקופיה לשחזור טפולות בתסביב", שהוא שיטת טיפול חדשנית בנשים המובלות מתסביב של השחלה. הנקבל הציג בפני פרופ' שלו את תוצאות הניסוי – למרות שניסוי כזה לא נערך מעולם – ובעקבות זאת נאות פרופ' שלו לכתוב את המאמר. המאמר נשלח לפרסום לבטאוני רפואה שונים – אך סורב ולא פורסם.

2. משהתעורר חשד באמינות הניסוי הנדון, מונתה באוניברסיטת ת"א ועדה של שלושה פרופסורים, על מנת לבדוק את הסבירות שמספר נשים כה רב סבל מהתופעה שתוארה במאמר, במשך זמן כה קצר. הנקבל זייף מסמך נוסף, בו רשם נתונים מפוברקים על מספר הנשים שהשתתפו בניסוי, ומסר אותו לוועדה. בהסתמך על המסמך הנ"ל, דחתה ועדת הבדיקה את ההאשמות נגדו.

בהמשך האירועים, ועל מנת להציג, ככל הנראה, מצג כי הניסוי הנדון אמנם בוצע בפועל, המשיך הנקבל לזייף מסמכים שונים כגון: 34 טפסי "הסכמה מדעת לביצוע הניסוי"; אישור ועדת הלסינקי שניתן בעבר לניסוי בנושא אחר; אישור משרד הבריאות לניסוי הרפס שמספרו 2266; ועוד, כמפורט בראש עמוד 3 לדו"ח הוועדה.

פסיקת בתי המשפט

3. בגין מעשיו אלה, הוגש נגד ד"ר דיקר כתב אישום לבית משפט השלום בפ"ת (ת.פ. 1024-07-09). ביהמ"ש הרשיע אותו, על סמך הודאתו, בעבירות של זיוף בידי עובד ציבור בכוונה לקבל דבר – עבירה לפי סעיף 421 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; שימוש במסמך מזויף – עבירה לפי סעיף 420 לחוק העונשין; קבלת דבר במרמה – עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין; ועבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק.

בעקבות הודאתו והרשעתו בעבירות שיוחסו לו, הגיעו ב"כ הצדדים להסדר טיעון ולפיו, הם יעתרו במשותף לעונש של ארבעה חדשי מאסר, שיירוצו בעבודות שירות, וכן מאסר על-תנאי וקנס כספי.

בגזר דינו קבע בימ"ש השלום, בין היתר, כי:

"העבירות בהן הורשע הנאשם חמורות הן, בעיקר משום שהנאשם ביצע אותן כעובד ציבור וכמי שהיה יו"ר ועדת הלסינקי של המרכז הרפואי בילינסון, והוא ניצל את מעמדו ועשה שימוש בחומר שיש לו גישה אליו בתוקף תפקידו, והכל במטרה להאדיר את שמו. במעשיו אלה הוא מעל באמון הציבור ובשליחות שהוטלה עליו כרופא. ענישה סלחנית כפי שהוצעה בהסדר הטיעון עלולה להביא להתמוטטות עכבות מוסריות או כהתפשרות על נורמות וערכים שאותם מצווה בית המשפט לשמור ולהנחיל" (עמוד 8 לגזר הדין).

לאחר שדחה את הסדר הטיעון שהוצע ע"י הצדדים, תוך שקבע, כי העונש המוסכם שהוצע "הינו גילוי של סלחנות כלפי הנאשם", גזר ביהמ"ש על הנאשם עונש של שמונה (8) חדשי מאסר בפועל, תשעה (9) חדשי מאסר על-תנאי, וקנס כספי בסך 50,000 ש"ח.

4. הערעור שהוגש על-ידי הנאשם, התקבל ע"י בית המשפט המחוזי במחוז המרכז (תיק עפ"ג-9696-01-10) בכל הנוגע למאסר בפועל. בית המשפט החליט, "לא בלי היסוס", לגזור על הנאשם עונש של ששה (6) חדשי מאסר בפועל, שיירוצו בעבודות שירות.

בגזר דינו קבע ביהמ"ש המחוזי, כי:

"אני רואים עין בעין עם בימ"ש קמא את חומרת מעשי הזיוף והמרמה שבביצע המערער לאורך תקופה, ולא כמעידה חד פעמית, כאשר הוא ממלא תפקידים בכירים ודבי השפעה בתחום הרפואה העיונית והמעשית, במיוחד כששימש יו"ר ועדת הלסינקי של המרכז הרפואי רבין וביה"ת שניידר" (עמוד 16 לפרוטוקול).

דו"ח ועדת המשמעת

5. בעקבות הרשעתו של ד"ר דיקר בבית המשפט, הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות ביום 20.6.10, קובלנה כנגדו, בגין עבירות לפי סעיפים 41(1) ו- (5) לפקודת הרופאים. לאחר שהרשיעה את הנקבל בעבירות שיוחסו לו, שקלה הוועדה את נסיבות מעשיו ואת חומרתם היתרה ומאידך, נתנה דעתה לקולא לנסיבותיו האישיות.

הוועדה קבעה, בין היתר, כי:

"לא מדובר במי שנקלע שלא מרצו או מצא עצמו מעורב בסיטואציה שעליו להרחיק עצמו ממנה, אלא במי שזים מהלך – טרסום מאמר על ניסוי שלא התקיים, ומשעל חשדות והקרקע החלה בוועדת תחת רגליו, נקט בדרכים פסולות כדי להפוך על כך. לא מדובר במעידה חד פעמית, אלא במסכת מורכבת, רצופה ומתוכננת של מעשים (אם כי כולה נעדה לאותה מטרה – חיפוי על אי-קיומו של הניסוי)".

6. בצד שיקולי הקולא, קבעה הוועדה כי הנקבל שילם מחיר כבד על מעשיו, הן במישור המקצועי והן במישור הפלילי, החברתי והאיש. כיום, הוא עוסק במקצועו במסגרת הפרטית בלבד, אין לו פנסיה ואין לו חסכוניות.

בטיעונים לעונש, עתרה ב"כ הקובל בפני הוועדה לבטל לחלוטין את רשיונו של הנקבל, בעוד ב"כ הנקבל טען כי ההליכים כנגד מרשו מוצו במהלך השנים הארוכות, וכי אין לפגוע ברשיונו של הנקבל, שהוא מקור פרנסתו.

לאחר שמיעת עמדות ב"כ הצדדים, ממליצה הוועדה בפני שר הבריאות להתלות את רשיונו של הנקבל לתקופה של ששה (6) חדשים, החל מיום 1.3.2012. סמכותו של שר הבריאות לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים הואצלה לי ביום 22.11.11, ולהלן החלטתי.

החלטה

7. לאחר ששקלתי את נסיבות המקרה החמור שבפני בכללותו, הגעתי לכלל מסקנה כי המלצת הוועדה להתליית רשיונו של הנקבל למשך ששה חדשים בלבד – איננה יכולה להתקבל. מדובר בסדרה ארוכה וממושכת של מעשי זיוף, קבלת דבר במרמה והפרת אמונים, אשר חומרתם זועקת לכל עבר, ואשר בוצעו על-ידי רופא בעל מעמד בכיר ביותר. הנקבל לא היסס לזייף תוצאות של ניסוי – שכלל לא נערך – ולאחר שנחשד וכמעט נתפס בכך, המשיך באופן סדרתי במעשי זיוף ומרמה, על-מנת לחפות על מעשיו ולהוכיח, כביכול את אמינות הניסוי, שלא היה ולא נברא.

כפי שקבע בימ"ש השלום: **"עסקינן במי שעשה כ- 70 פעולות זיוף מסמכים והורשע בכך..."**.

כל זאת עשה הנקבל במטרה להאדיר את שמו ואת כישוריו הרפואיים – בכחש ובמרמה. הנקבל אף לא לקח בחשבון את הנזק הכבד שעלול היה להיגרם לאנשי רפואה ומדע שהיו מסתמכים על ניסוי לא ניסוי שכזה בעבודתם השוטפת, ואף לא את הפגיעה החמורה באמון שרוחשים חולים לרופאים, כמו גם את הפגיעה בשמם הטוב של הרופאים ושל מדע הרפואה בכללותו.

עמדת הוועדה בדו"ח שהגישה ביום 5.9.11, הייתה: **"...אמצעי משמעת של ביטול רשיון במקרה הנדון (כפי שביקשה ב"כ הקובל – הערה שלי) סוטה באופן ניכר מן התקדימים במקרים דומים ועם כל החומרה שאנו רואים במעשיו של הנקבל ועבירות המשמעת שלו, הוא אינו מידתי"** (עמוד 7 לדו"ח הוועדה).

סבורני, כי גם אם מוצדקת הערת הוועדה לגופה, הרי שלא היתה כל הצדקה להסתפק במקרה חמור זה, על אף נסיבותיו האישיות של הנקבל כפי שפורטו בדו"ח הוועדה, בעונש כה קל וסמלי של התליית הרישיון לחדשים ספורים בלבד. בכל הכבוד, גם עונש זה אינו מידתי, בעיניי.

8. סיכומם של דברים – המלצת הוועדה כמות שהיא אינה יכולה לעמוד. אין ספק כי הנקבל היה ראוי לעונש חמור של התליית רשיונו למשך מספר שנים, אולם בשל עמדתה המתונה והמקילה של הוועדה, לא אמצה את הדין עמו עד תום. מקובלת עליי ההלכה בנושא, ולפיה אין ערכאה גבוהה מתערבת באופן קיצוני במידת העונש שהוטל ע"י הערכאה הנמוכה ממנה – בין אם מדובר בפסיקת בתי המשפט ובין אם בהמלצה בלבד של ועדה נכבדה שדנה באופן יסודי במקרה והתרשמה מנסיבותיו מכלי ראשון, עסקינן.

בע"ש (ת"א) 1066-09 ד"ר נגלר נ. שר הבריאות ואח' (פורסם בנבו), המליצה הוועדה להתלות את רשיונו של הרופא למשך ששה חדשים. המשיב 2, לו הואצלו סמכויות שר הבריאות לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים, הסתייג מקולת העונש והעמידו על ארבע שנות התלייה. בית המשפט המחוזי (השופטת שרה ברוש) קיבל את ערעור המערער, והחליט שתקופת ההתלייה תעמוד על שנתיים בלבד, תוך שקבע:

"...אין לבטל כלאחר יד את החלטת הוועדה שישבה על המדוכה במהלך שלוש שנים, קיימה כ- 12 ישיבות, שמעה עדים... והתרשמה ישירות מן החומרה שבמעשיו.

...
איזון ראוי בין ההמלצה של הוועדה ובין חומרת המעשים כפי שתוארה בהחלטת המשיב 2, צריך היה לבוא לידי ביטוי בהיקף תקופת ההתלייה" (עמ' 8 לפסק הדין).

סוף דבר – האיזון הראוי במקרה דנן, מצדיק ומחייב להתלות את רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה למשך 15 חדשים, שתחילת מניינם מיום 1.3.2012, וכך הנני מורה.

ניתנה היום 8.12.11, יב כסלו התשע"ב.

המזכירות תעביר לצדדים העתק החלטה זו.

אמנון סטרשנוב, שופט (בדימוס)